

TARTIŞMA YAYIN ORGANI DEĞİL, SOVYET MODERN REVİZYONİZMİNE KARŞI TEORİK MÜCADELE ORGANI

A. H. Yalaz

Sınırlı bir devrimci çevrede ortak bir tartışma yayın organı önerisi üzerine süren tartışma, Bolşevik Partizan dergisinin 29. sayısında çıkan yazılarla daha bir boyutlandı. Yayınlanan yazılar, önerilen yayın organının asıl fonksiyonunun yazınsal anlaşma yapanlar arasında tartışma (isterseniz teorik mücadele deyiniz) organı olması gerektiği konusunda görüş birliği içindedir. Ancak nasıl bir yayın organı konusunda var olan görüş birliği kiminle ve nasıl bir yayın programı ile sorularına gelince ortadan kalkıyor, öneri sahiplerinin ortak bir dile sahip olmadıkları görülüyor.

TKP/ML(B)'nin III. Konferansı'nın aldığı tavsiye kararı ile İ. Güzel arkadaşın önerisi içerik olarak uyuşurken (İ. Güzel'in 1 Haziran 1985 tarihli yazıdaki görüşleri ile 15 Nisan 1986 tarihli yazıdaki görüşleri, özellikle "kiminle?" sorusu bakımından temelden farklıdır; ama o, esasta bir çelişki olmadığı yanlış görüşündedir). gerek birey olarak R. Bahdiyar'ın tezlerindeki gerek BP adına R. Bahdiyar ve "İleri (Devrimci Kanat)" adına R. Tanyeri imzalı ortak Çağrı (Taslak)"daki öneri ise uyuşmuyor. Burada R. Tanyeri'nin "Yeni İleri'nin 2. sayısında önerdiği ortak bir propaganda-ajitasyon organından-bu popüler bir organ olacaktı- tartışma yayın organı önerisine geldiğine dikkat çekmek isterim. Önerilere ilişkin eleştirilerde BP'nin 29. sayısında açıklanan görüşler ve önerileri esas alacağım.

Komünistler, her koşul altında, proletaryanın komünizm uğruna sınıf mücadelesinin yararına, eğer komünistler bir parti içinde örgütlenmemişlerse dağınık durumda olan komünist gruplar, çevreler ve kişilerle ve yanı sıra komünist olmayanlarla (bunlar materyalistler olabilecekleri gibi, idealist diyalektisyenler de olabilirler) ortak çalışma yapma olanaklarını ararlar, bu onlar için zorunlu bir görevdir. Ben burada komünistlerle komünist olmayanlar arasındaki ittifak sorunu üzerinde duracağım. Bu her şeyden önce, önerdiğim yazınsal anlaşmanın özelliği nedeniyle böyle olmak durumundadır.

Komünistlerle komünist olmayanlar arasındaki ideolojik ve politik karakter farklılığı doğası gereği ittifakı sınırlar. Bunlar arasındaki işbirliği komünistlerin kendi aralarındaki işbirliği, kolektif çalışma gibi ele alınamaz. Komünistler komünist hareketin ve işçi sınıfı hareketinin sorunlarının bütünü söz konusu olduğu sürece, sorunlar arasında ayırım yapmaksızın komünist olmayanlarla ortak çalışmazlar. İdeolojileri farklı, politik karakterleri farklı iki taraftan biri kendini inkâr etmedikçe olanaksızdır bu. Komünistlerin kendilerini inkâr etmeleri durumunda, zaten söz konusu olan komünistlerle komünist olmayanların işbirliği değil, komünist olmayanlar arasındaki işbirliğidir. Yok eğer ikinciler kendilerini inkâr ederlerse, bu durumda yalnızca komünistler arasında işbirliğidir söz konusu olan. Özetle, komünistlerle komünist olmayanlar arasındaki işbirliği, tarafların nitelik farklılıkları nedeniyle, insansal pratiğin bütün alanlarını kapsayamaz.

Lenin, 12 Mart 1922 tarihli "Militan Materyalizmin Kapsamı" başlıklı yazısında "...çeşitli faaliyet alanlarında komünist olmayanlarla ittifak edilmedikçe, komünist toplumun kurulması konusunda hiçbir kalıcı başarı elde edilemez.

"Bu, Marksizmin Bayrağı Altında dergisinin üstlendiği materyalizmi ve marksizmi savunma davası için de aynı derecede geçerlidir.... " (Karl Marx Ve Doktrini, s. 152), diye yazarken komünistlerin komünizm davası için komünist olmayanlarla ittifak kurma görevlerinin önemini özlü biçimde açıklar.

Lenin bu makaleyi Marksizmi ve materyalizmi savunmak üzere çıkarılan Pod Zeamânem Marxisma (Marksizm Bayrağı Altında) dergisinin çalışma programına ilişkin bazı sorunlara ayırmıştır. (Bu yazının okunmasını öneririm. Yazı, diğer şeylerin yanı sıra, Marksizmi savunmanın Marksist olmayanlarla olamayacağını düşünenlere de yanıt vermektedir.) Lenin burada komünistlerle komünist olmayan materyalistler arasında materyalizmi ve Marksizmi savunmak için ittifakın önemi üzerinde durur. Sorun yalnızca materyalistlerle ittifak yapılabileceği olarak anlaşılmalıdır. Komünistler materyalist olmamakla birlikte diyalektikçi olanlarla da ittifak yaparlar. Emin olunuz ki, Marks ve Engels, çağdaş olsalardı, idealist diyalektisyen olan Hegel ile metafiziğe ve metafizikçilere karşı işbirliği yapma konusunda tereddüt duymazlardı.

Lenin 1890'larda Narodnizm'e karşı mücadelede 'legal marksistler' olarak anılan burjuva demokratlarıyla geçici bir ittifaka girdi ve bundan kazançlı çıkan da komünist hareket ve işçi sınıfı hareketi oldu. Böylesi yazınsal anlaşmalar komünizmin yararına olduğu, yazınsal anlaşma yapılan komünist olmayanları ideolojik olarak güçlendirmede sürece istenen ve yapılmaları görev olan anlaşmalardır.

Komünistler görevlerini somut durumun bilimsel analizini yaparak belirlerler; bunları önem derecesine göre sınıflandırır'- i ve çalışma programını buna göre düzenlerler. Aynı yöntem komünist olmayanlarla yapılacak ittifaklar alanında da geçerlidir. Komünist. kendine, içinde bulunulan durumda komünist olmayanlarla komünizm yararına ne gibi ortak işler yapabilirim, bunu yaparken nasıl olup da yanlış bilinç taşımam, küçük-burjuva düşler vb. yaratmam; komünist olmayanları ideolojik olarak güçlendirmem, Marksizm-Leninizm'e zarar verdirip komünistleri zayıflatmam; en yararlı, güçlerin en uygun düştüğü ittifak hangisidir vb. soruları sorar ve bunlara somut durumun bilimsel analizi temelinde somut yanıtlar arar.

Uluslararası komünist hareketin ve Türkiye komünist hareketinin kriz tarafından belirlenen somut durumu ve görevleri analiz edildiğinde (bunu ayrıntılı olarak yapmanın yeri burası değil) görülecektir ki, bugünkü dünya ve Türkiye koşullarında komünistlerin komünist olmayanlarla, komünist olmayan birçok materyalistle teorik etkinlik alanında komünizm için en yararlı ittifakı, emperyalist bir devletin, doğası gereği emperyalist olan ideolojisi Sovyet modern revizyonizmine karşı geçici ittifaktır.

Uluslararası komünist hareketin kriz içine yuvarlanmasında ve uzun yıllardır teorik alanda gösterilen ciddi çabalara ve kazanılan ciddi başarılarla (Bu alanda Arnavutluk Emek Partisi ve Enver Hoca yoldaş, yeterli olmasa da, öncü rol oynadılar) karşın krizden çıkılamamış olmasında

(ve Türkiye komünist hareketinin kriz koşullarında doğmasında) Sovyet türü modern revizyonist ihanet ve bu ihanetin uluslararası komünist hareketi felç eden devasa boyutlar kazanması başlıca rolü oynadı.

Marksizm-Leninizm ile karşılaştırma içinde, genel olarak dünya işçi sınıfı hareketinde ve ileri işçiler kesimi içinde egemen olduğu, sosyalist olma savındaki akımlar içinde en tehlikeli ideolojik düşmanın Sovyet modern revizyonizmi olduğu bir olgudur. Birçok burjuva, küçük-burjuva teorinin, tezin ideolojik gıdasını da bu revizyonizmden aldığı hesaba katılırsa onun oynadığı yıkıcı rolün, oluşturduğu tehlikenin boyutları daha iyi anlaşılır. Bu kadar değil. Sovyet modern revizyonizminin, emperyalist bir devletin ve bu devlete bağımlı olan birçok kapitalist devletin revizyonist burjuvazisinin de ideolojisi olması nedeniyle de devasa avantajlara sahip olması, oynadığı gerici rolün ve oluşturduğu tehlikenin nerelere vardığını gösterir. Buna karşı mücadelenin güçlüğünü ve ne büyük enerji gerektirdiğini de. Genel olarak modern revizyonizmin, özel olarak Sovyet modern revizyonizminin de kriz içinde bulunması tehlikeyi azaltmadığı gibi, ona karşı mücadele bakımından uygun bir durumdur.

Sovyet modern revizyonizminin, Marksizm-Leninizm'e ve sosyalizme ihanet eden, tarihsel olarak ileri bir toplumu geri bir topluma dönüştürücü gerici ideolojik ve politik karakterini; emperyalist bir devletin ve ona bağımlı birçok devletin resmi ideolojisi ve bu nedenle devasa avantajlara, etki gücüne sahip olduğunu kabul eden; onun işçi sınıfı hareketi içinde en tehlikeli revizyonist akım olduğunu kabul etme ve ona karşı yeterli bir teorik mücadelenin yürütülmediği ve bu ideolojiye ve ihanetin sonuçlarına karşı mücadele etme savında olan grup, çevre ve kişilerin, en azından bir kısmının, bu revizyonizme karşı yazınsal anlaşma yapmaları bugünkü koşullarda da olanaklıdır.

Uluslararası Komünist hareketin ve Türkiye komünist hareketinin kimlerden oluştuğu konusunda görüş birliği olmamasına karşın -bu, kaçınılmaz olarak, durum analizi, görevler, görevler arası ilişkiler ve bunların kimlerle birlikte gerçekleştirilecekleri vb. konularda temelden görüş ayrılıklarının varlığı anlamına gelir- Sovyet modern revizyonizminin, farklı farklı tanımlanan bu hareketler için işçi sınıfı hareketi ve ileri işçiler kesimi içinde komünizm adına eylemde bulunan ve bundan dolayı tehlikesi korkunç derecede artan, en tehlikeli karşı-devrimci ve gerici akım olduğunun kabulü böylesi bir ittifakı olanaklı kılar.

Sovyet modern revizyonizminin uluslararası ve ulusal çapta işçi sınıfının politik bilinç ve politik etkinlik bakımından ileri kesimi(öncüsü) içinde egemen ideoloji dolayısıyla proletaryanın parti olarak örgütlenmesi önünde baş ideolojik engel olduğu da genel kabul gördüğüne göre, bu düşmana karşı yazınsal anlaşmanın bugünkü koşullarda en yararlı ittifak olduğu söz götürmez olmalı.

Bütün bunlardan şu sonuç çıkar ki, bugün ivedi olarak ihtiyacı duyulan ve olanaklı olan ortak yayın organı Sovyet modern revizyonizmine karşı teorik mücadele organıdır. Yazınsal anlaşma yapan komünistlerin ve komünist olmayanların görüş ayrılıklarını tartıştıkları, yani asıl olarak birbirlerine karşı teorik mücadele yürüttükleri ortak bir tartışma organı değil, ortak olarak kabul edilen belli bir düşmana karşı, bu anlamda dışa karşı, Sovyet modern revizyonizmine ve onun

Türkiye'deki uzantılarına, temsilcilerine karşı teorik mücadele organı. İşte ben, asıl olarak böyle bir görevi üstlenecek ve yılda birkaç kez çıkacak teorik bir dergi yayınlanması için komünistlerle materyalist olan küçük-burjuva sosyalistleri arasında geçici bir yazınsal anlaşma yapılmasını öneriyorum. Böylesi bir dergi, yazınsal anlaşmanın temeli değiştirilmemek, bu temele bağlı kalınmak koşuluyla ittifak yapanlar arasında da mücadele organı olacaktır. Bu organın ikincil bir fonksiyonu olmak zorundadır.

Kendiliğinden anlaşılır ki, bu organ popüler değil, ileri işçilere ve ilerici, devrimci aydınlara seslenen bir organ olacaktır.

Gelin zaten sınırlı olan güçlerimizi böylesi bir teorik mücadele organı için birleştirelim.

Yine kendiliğinden anlaşılır ki, yazınsal anlaşma yapanların kendi aralarındaki görüş ayrılıklarını tartıştıkları tartışma yayın organı önerileri, komünist hareketin durumu ve görevleri bakımından yararlı olmak bir yana, zararlıdır. Zararlıdır; çünkü bu komünistlerin dikkatini ikincil derecede önem taşıyan sorunlara çekmek ve zaten sınırlı olan güçleri ve yetenekleri yanlış kullanmak demektir.

BP sayı 29'da yapılan önerilerin hepsi de zararlıdır, bu anlamda da işe yaramazdır. Ama zararlılık dereceleri bakımından aralarında önemli farklılıkların olduğu da bir gerçek. Önerileri, şimdilik olmak üzere, kısaca eleştirmek onların zararlarını ve işe yaramazlıklarını okuyucuya kavratmak için gerekli. En zararlısı BP adına R. Bahdiyar ile "İleri (Devrimci Kanat)" adına R. 'Tanyeri-gerçekte "Yeni ileri" adına R. Tanyeri- imzalı "Çağrı (Taslak)"daki öneridir. Bu öneri komünist devrimcilikle demokrat devrimcilik arasındaki nitelik farklılığını silen, ortadan kaldıran oportünist bir öneridir. Hem de "devrimci sosyalizmle devrimci demokrasi arasında kalın bir sınır çizgi(si)nin çizilememesinden şikayet edildiği halde. Bunun eleştiri konusu yapılmasına karşın. Bu öneriyi yapan taraflardan birinin (R. Tanyeri) komünist olması önerinin zarar derecesini daha da artırıyor. (Eleştirilerimin asıl olarak Tanyeri'ye yönelik olması anlaşılır olmalıdır.) Komünist hareketle (sosyal-emperyalizm olgusunu kabul eden) devrimci-demokratik hareketin krizlerini ve görevlerini aynılaştıran, heterojen unsurları homojen olarak kabul eden bu "Çağrı (Taslak) dünyada ve Türkiye'de ileri işçiler ve devrimci aydınlar tarafından karıştırılması bir yana, komünistler tarafından bile karıştırılan -değişen derecelerde diye eklemek gerekir- bu iki hareketin nitelik farklılığı konusunda düşünce karışıklığına katkıda bulunuyor ve bu anlamda da oportünizmi, genel olarak burjuva ideolojisini güçlendirerek burjuvaziye yardımcı oluyor. Komünist hareketin en ivedi ihtiyaçlarından biri, bu iki devrimci hareket arasında ileri işçiler (ve devrimci aydınlar) önünde açık seçik ayrımın yapılabilmesidir. Komünist hareketin tanımlanması konusunda görüş birliği içinde olmayıp da komünist hareketin sorunlarını birlikte tartışmayı, krizden çıkmayı hedefleyenlerin ortak çağrısı ancak tutarsız, çelişkili ve hatalı olabilirdi ki, bu durumda da olan budur.

Marksizm-Leninizm'den şu ya da bu ölçüde etkilenmiş devrimci-demokrat grup, çevre, kişi vb. ile komünist hareket yararına ortak iş yapılabilir ama onlarla komünist hareketin sorunlarının birlikte çözülmesi, görevlerin genel olarak birlikte gerçekleştirilmesi, bu arada "günün temel görevi" olarak tanımlanan komünist partisinin kurulması, sanki sorunlar ve görevlerde genel bir

ortaklık varmış gibi, söz konusu olamaz. Marksizm-Leninizm konumunda kalındığı sürece böylesi idealist oportünist görüşler öne sürülemez. R. Bahdiyar ve R. Tanyeri bu noktada materyalizmi terk edip idealizme sapsmışlardır.

İşin garibi, "Çağrı (Taslak)"da ideolojik taviz niteliği taşımayan bir yazınsal anlaşmadan yana olunduğu yazılıyor; ama ortak bunalım, ortak müdahale ve dolayısıyla ortak müdahale araçlarından söz edilerek ve bu anlamda komünist devrimcilikle demokrat devrimcilik; proleter sosyalizmi ile küçük-burjuva sosyalizmi arasındaki ideolojik-politik nitelik farklılığı silinerek, taraflar kendi görüş açılarından ideolojik taviz veriyorlar ve başkalarını da aynı biçimde davranmaya çağırıyorlar. Çağrı'nın kendisi karşılıklı ideolojik tavizin ürünüdür. İdeolojik taviz vermeyelim, diyerek ideolojik taviz vermenin bir örneğidir. Tanyeri bakımından, proleter sosyalizmin başarısı için ideolojik olarak tepelenmesi gereken küçük-burjuva sosyalizmi ile "ideolojik dostluk" örneğidir bu.

R. Bahdiyar imzalı "Tezler"de açıklanan görüşler genel olarak "Çağrı (Taslak)"daki görüşler ile aynıdır. İki farklı nitelik ortak (!) kötü durumu aşmanın bir aracı olarak, birleşmeden önce ve birleşebilmek için esas olarak aralarındaki görüş ayrılıklarını tartışacakları ortak bir tartışma yayın organı çıkarmalıdır. (İ. Güzel'in 1 Haziran 1985 tarihli yazısında önerdiği gibi.) R. Bahdiyar'ın önerisi budur. Ona göre, hem uluslararası komünist hareketin programının hem de Türkiye komünist hareketinin programının yaratılması çalışması komünist devrimcilerle demokrat devrimciler arasındaki birlik ve ayrılık noktalarının berraklığa kavuşması çalışmasına bağlıdır (!) ve bu çalışma bu güçler tarafından birlikte (!) yapılmalıdır. Bu da Marksizm-Leninizm adına savunuluyor.

R. Bahdiyar komünistlerin, "komünizme yakın güçler" in ve bir kısım devrimci-demokratların örgütsel birliğini yaratmaya yönelik bir görüşle öneriyor tartışma yayın organını. Lenin'in komünistlerin örgütsel birliği bağintısında belirttiği "Birleşmeden önce ve birleşebilmemiz için, ilk başta, aramızdaki ayrılığın sınırlarını kesin olarak çizmemiz gerekir" görüşü ya kavranmamıştır ya da komünistlerle komünist olmayanların (devrimci-demokratların) komünizm temelinde ideolojik birliği ve bu ideolojik birlik temelinde örgütsel birliği olanaklı görülmektedir. Bence birincisidir. İyimser miyim acaba? Komünizm için devrimci güçler içinden insanlar kazanılır ama bu küçük-burjuva demokrasisi ile, sanki söz konusu olan komünistlermiş gibi, ancak komünistlerle gerçekleştirilebilecek işler birlikte gerçekleştirilmeye çalışılmaz. ("Çağrı (Taslak)"da örgütsel birlik bağlamında böylesi bir görüşün yer almaması olumludur.)

TKP/ML(B)'nin III. Konferansı'nın aldığı tavsiye kararı komünistlerin komünist olmayanlarla teorik mücadele/tartışma alanında ittifakını. hiç değilse bugünkü koşullarda, reddeden sekter bir karardır. Kararın sekter karakteri, gerekli olan organın nasıl bir organ olması; hangi fonksiyonu yerine getirmesi gerektiği konusunda sahip olunan yanlış düşünce nedeniyle, tartışma yayın organının çıkarılması için TKP/ML (B)'nin araştırma-inceleme-tartışma programının kabulünün koşul olarak öne sürülmesinde de ifadesini buluyor.

Karar önerilen tartışma yayın organının Marksist Leninist ve Marksizm- Leninizm'e yakın örgütlerle (M-L'ye yakın olmanın ölçüt/ölçütlerinin neler olduğu, bundan ne anlaşıldığı açık değil; ama anlaşılın henüz komünist mi, oportünist mi değerlendirmesinin yapılamaması durumu olmalı) çıkarılmasını savunuyor ve İ. Güzel'in 1 Haziran 1985 tarihli yazısında da sorunun böyle konulduğu görüşünü taşıyor. "Bunun gerekçeleri doğru bir biçimde 'Ortak tartışma yayın organı üzerine' başlıklı yazıda konmuştur" cümlesinde ifadesini buluyor bu. Gerçek böyle değildir. İ. Güzel'in adı geçen yazısında önerilen, komünistlerle "komünizme yakın örgütler" in ortak yayın çıkarmaları değil, komünistlerle sosyal-emperyalizm olgusunu da kabul eden ve ona karşı mücadele eden, M-L'den şu ya da bu ölçüde etkilenmiş ve Marksist Leninist olma iddiasında olan devrimci gruplar ve kişilerin ortak yayın çıkarmaları önerisidir. Bu o denli açıktır ki fazla bir tartışmayı gerektirmez. Ters iddianın ayrıntılı eleştirisini, gerekli olursa, yapacağım.

İ. Güzel imzalı 15 Nisan 1986 tarihli yazı tavsiye kararının sekte karakterine teorik bir temel yaratmaya çalışıyor. 1 Haziran 1985 tarihli yazısındaki görüşlerini terk eden İ. Güzel, önerdiği tartışma yayın organının oportünist devrimcilerle birlikte çıkarılamayacağı düşüncesindedir. Bu kendi içinde tutarlı ve doğru bir görüştür. Çünkü amaç gerek uluslararası planda gerekse Türkiye'de Marksist Leninistlerin örgütsel birliklerinin ideolojik temelini yaratmak, uluslararası komünist hareketin ve Türkiye komünist hareketinin platform/programını oluşturmak olarak belirlendiğinde ve organın böylesi bir amaca hizmet etmesi gerektiği düşünülduğünde komünist olanlarla devrimci olsalar da komünist olmayanların ortaklıkları söz konusu olamaz. Ters bir görüş ve öneri oportünist karakterdedir. Bu noktada Sezar'ın hakkı Sezar'a: İ. Güzel Bahdiyar ve Tanyeri'ye ve onlar gibi düşünenlere teorik bir ders vermiştir. Ne var ki, 1 Haziran 1985 tarihli yazının özeleştirisini yapılmadığı, üstelik de ortada bir çelişkinin var olduğu kabul edilmediği için lekeli bir ders olmuştur bu. Bu lekeye karşın yararlı bir ders olmuştur ve komünistlerin küçük-burjuva sosyalistlerinden böylesi dersler almak zorunda kalması da üzücüdür.

İ. Güzel'in kişiler arasında ayırım yapmaksızın, örgütsüzlerin haklı nedenleri olup olmadığı irdelenmeksizin, örgütsüzlük akımına düşmanlığı dile getirmek adına tek tek kişilerin önerdiği türden organın yazı kurulunda yer almasını reddetmesi -örgüt temsilcileri ile eşit haklar verilmemesinden söz ediyor; ama eşit olmasa da hak verilmesinden söz etmiyor, yani gerçekte yazı kurulunda örgüt, temsilcisi olmayanlara yer yok, diye yazıyor- sekte bir görüştür. Kaldı ki herhangi bir örgüte bağlanmak istemeyen kişilerle yazınsal alanda yapılacak işler her zaman bulunur. İ. Güzel komünist olmayanlarla Marksizm-Leninizm'i savunmak için yazınsal anlaşma - bu anlamda ittifak- yapılıp yapılamayacağı sorusuna yanıt vermelidir.

Önerimi yineliyorum: Sovyet modern revizyonizmine karşı çıkan, ona karşı mücadele etme isteğinde olan ve böylesi bir mücadele için yetenekler ve potansiyel taşıyan bütün devrimci grupları, çevreleri ve kişileri, ortak olarak kabul ettikleri düşmana karşı, güçlerini ve yeteneklerini birleştirmeye çağırıyorum. Komünistlerin, komünist olmayan bir kısım devrimcilerle bugünkü uluslararası ve iç durumda en yararlı ve en uygun yazınsal anlaşması: Sovyet modern revizyonizmine karşı teorik mücadele için teorik bir dergi.

12 Mayıs 1986